

ПРОТОКОЛ №1/12.12.2023 г.

**ОТ ПРИСЪСТВЕНО ЗАСЕДАНИЕ НА ОБЛАСТНИЯ СЪВЕТ ЗА
СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ЕТНИЧЕСКИТЕ И ИНТЕГРАЦИОННИТЕ ВЪПРОСИ
КЪМ ОБЛАСТНА АДМИНИСТРАЦИЯ СТАРА ЗАГОРА**

С писмо с изх. №РР-132 от 01.12.2023 г. Областният управител на област Стара Загора и председател на Областния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси към Областна администрация Стара Загора, свика присъствено заседание на Съвета, при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Представяне на обобщена информация за извършените дейности, реализираните инициативи и примери за добри практики по отношение на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, през календарната 2023 г., като: работа по образователни проекти и програми, профилактика на социално-значими заболявания, изпълнение на програмата за заетост на областно ниво и други.

Докладват: РЗИ – Стара Загора;

РДСП – Стара Загора;

ДРСЗ – Хасково;

СНЦ „Свят без граници“.

2. Разни.

На заседанието присъстваха:

1. Ива Радева – областен управител на област Стара Загора и председател на Областния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси;
2. Теодора Нончева – заместник областен управител на област Стара Загора и заместник-председател на Областния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси;
3. Искра Динева – главен експерт в дирекция „Обществено здраве“ при Регионална здравна инспекция – Стара Загора;
4. Митко Пеев – старши експерт при РУО – Стара Загора;
5. Маркос Дала Сиа – представител на Фондация „Дон Боско България“;

6. инж. Камен Кършибрадов – директор на ОД „Земеделие“ – Стара Загора;
7. Илияна Кишева – главен експерт „Социална закрила“ при РДСП – Стара Загора;
8. Петя Чакърова – директор на РДСП – Стара Загора;
9. Ганчо Илиев - изпълнителен директор и председател на УС на СНЦ „Свят без граници“;
10. Стефан Матев – представител на кв. „Лозенец“, гр. Стара Загора;
11. Йордан Йорданов – представител на ДИТ – Стара Загора;
12. Антон Иванов – представител на ОДМВР – Стара Загора;
13. Даниела Василева – представител на ДБТ – Стара Загора;
14. Татьяна Маркова – главен юрисконсулт на РДНСК – Стара Загора;
15. Петя Байкова – представител на РИОСВ – Стара Загора;
16. Гергана Митева – главен експерт в отдел „Статистически изследвания – Стара Загора“;
17. Десислава Рафаилова – старши експерт РР в Областна администрация Стара Загора и секретар на Областния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси.

Областният управител приветства участниците в заседанието и представи г-жа Нончева, заместник областен управител, в чийто ресор попадат социалната политика и заетост, след което даде ход на първа точка от дневния ред, а именно представянето на доклади от съответните институции.

Г-жа Искра Динева, главен експерт в дирекция „Обществено здраве“ при Регионална здравна инспекция – Стара Загора, съобщи че през календарната 2023 г. РЗИ – Стара Загора е планирала и организирала здравни мероприятия, свързани с превенция на хронични незаразни болести и фактори на риска за здравето – нездравословно хранене, ниска физическа активност, вреда от употреба на алкохол и вреда от тютюнопушене, рисково сексуално поведение, общуване без агресия и агресивно поведение, които са провеждани в училища и детски градини.

В изпълнение на „Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в България 2021-2025 г.“ също са реализирани редица инициатива, като например, през месец март, във временния център за настаняване на бежанци към община Стара Загора е изнесена беседа за значението на туберкулозата от РЗИ – Стара Загора, съвместно със сдружение „Свят без граници“. На желаещите е извършена и проверка за туберкулиновата чувствителност.

Извършени са епидемиологични проучвания на лица от ромски произход от инспектори на дирекция „Надзор на заразните болести“ при РЗИ – Стара Загора като от началото на годината към 08.12.2023 г. са обхванати над 450 лица.

Във връзка със зададен въпрос от областния управител се уточни, че обученията за деца се провеждат с учениците между първи и дванадесети клас, като тематиката е съобразена за различните възрастови групи. На обученията присъстват и техните учители.

Г-жо Нончева отправи въпрос относно начина, по който се определя ефективността от подобни учения и предложи след приключването на всяка среща/семинар/обучение да се провежда анкета, която да покаже постигнатия резултат и да допринесе за изпълнението на поставените цели. Г-жа Динева изрази съгласие, като обясни, че в момента нямат такава практика, но ще отнесе идеята до ръководството на институцията, която представлява.

Г-жа Илияна Кишева, главен експерт „Социална закрила“ при РДСП – Стара Загора, заяви, че от наличната информация във връзка със социалното подпомагане и предоставяне на социални услуги по действащите закони, въпреки, че лицата не се квалифицират по етническа принадлежност, се очертават следните социални и икономически проблеми, свързани с ромската общност: сепарирането на ромите в квартали или райони в селата, в които живее компактно ромско население при крайно лоши социално-битови условия; отглеждането на деца при лоши битови условия, занижена хигиена, недостатъчно жилищно пространство; значителна част от родителите на деца от ромския етнос са с много ниска степен на образование или неграмотни, което изключително много затруднява реализацията им на пазара на труда; в много семейства образованието не се приема като ценност и възможност за успешната му социална адаптация и реализация в бъдеще; голяма част от ромските деца, отпадат от училище поради липса на подкрепа и мотивиране от страна на родителите; ранните бракове и раждането на деца на много ниска възраст увеличава риска от изоставяне; отказът да се сключва граждански брак и неприпознаването на децата от биологичните им бащи; отказът на родителите без основателна причина да полагат грижи за децата си и разбирането, че държавата е длъжна да им осигурява помощи или да се грижи за децата им; липсата на здравни осигуровки, което затруднява достъпа до медицинска помощ, както и икономическата емиграция – много голям е дялът на ромски семейства, които живеят в чужбина. Проблемът е още по-сериозен при непълните семейства, само с един родител – майка, при което детето на практика остава без законен представител и което налага да се предприемат мерки за закрила чрез извеждане извън семейството (настаняване при роднини, близки, приемни семейства или в специализирани институции и услуги-резидентен тип).

Г-жа Кишева съобщи, че РДСП – Стара Загора в партньорство с други регионални власти, дирекциите „Социално подпомагане“ в област Стара Загора и социалните услуги предоставят широк набор от дейности като форми на подкрепа за уязвими групи население, като един от най-добрите примери за прилагане на интегриран подход са услугите по заетост и социално подпомагане, които се предоставят в Центровете за заетост и социално подпомагане. Такива Центрове в област Стара Загора функционират в общините Стара Загора и Казанлък, както и в ДСП – Гурково, като там офисите са два, тъй като дирекцията обслужва две общини – Гурково и Николаево. Услугите за социално подпомагане, които се предоставят в ЦЗСП включват информирание, консултиране, насочване и оказване на съдействие на уязвимите граждани съобразно техните индивидуални потребности в търсене на възможност за социалното им включване и осигуряване на заетост, както и прием и обработка на молби/заявления-декларации и необходимите документи за подпомагане по отделните нормативни основания, ползване на социални услуги и издаване на удостоверения.

Част от формите на подкрепа, които са предоставени от дирекциите за социално подпомагане през периода януари – септември 2023 г. са следните:

- целева помощ за отопление по Наредбата за целево енергийно подпомагане – предоставена на 9658 лица и семейства в областта;
- подпомогани семейства по ЗСПД – предоставени на 17 413 семейства;
- еднократна помощ за ученици по чл.10а от ЗСПД – подпомогнати 8733 семейства в областта;
- еднократна помощ за ученици по чл.10б от ЗСПД – подпомогнати 2242 семейства в областта и други.

По проект „Подкрепа за уязвими домакинства – SAFE” до края на 2023 г. – 16786 подпомогнати лица в област Стара Загора (първи и втори транш).

Г-жа Петя Чакърва, директор на РДСП – Стара Загора, уточни, че целта на гореспоменатия проект е да бъдат подкрепени уязвимите семейства, за заплащане на енергията. Тя допълни, че с всички участници в текущото заседание работят от дълги години, а като голяма упора определи сътрудничеството с г-н Ганчо Илиев, благодарение на който успяват да влезнат в ромския квартал. Обясни, че дирекциите за социалното подпомагане отпускат финансова подкрепа за уязвимите семейства, за децата и лицата, т.е. щом определени хора отговарят на дадени критерии, те са длъжни да ги подпомогнат. По нейни думи, РЗИ – Стара Загора са тези, които успяват със своите обучения да ограмотят малките ученици, а и тези в средната степен, като по този начин дават важна основа от

знания по значими теми. Като големи проблеми тя идентифицира необхванатите деца от училище, ранните бракове, децата, които раждат деца (малолетни и непълнолетни лица), неприпознаването на децата, което води до изоставянето им, лоши условия на живот.

Г-жа Радева даде думата на г-н Матов, представител на кв. „Лозенец“, който изложи твърдения, че за последните дванадесет години няма съществено развитие в квартала по отношение на: инфраструктура, наличието на вода, битова престъпност.

Г-жа Даниела Василева, представител на ДБТ – Стара Загора, заяви, че интеграцията е изключително трудна, тъй като самите деца са капсулирани в кварталите. Г-н Антон Иванов, представител на ОДМВР – Стара Загора, също взе отношение като разясни, че се работи по съвместна програма „Завръщане в училище“. Съгласно данните в областта около 8000 деца не са обхванати в училищата, но той заяви, че основно тези деца не живеят в България, немалка част от тях пък са напуснали страна заедно със семействата си преди да навършват възраст, в която трябва да попаднат в училище, немалка част от тях имат и двойно гражданство, т.е. тези деца са неоткриваеми. Има и други, които по негови думи са крайно маргинализирани и за които образованието не е ценност. Дори когато успяват да върнат дете в училище, няма гаранция и още на следващия ден то отново може да не посети учебното заведение.

Г-жа Василева сподели, че основната цел на бюрата по труда е намаляването на безработицата и повишаването на конкурентноспособността на търсещите работа. Тя също отбеляза, че цифрите много често не отразяват реалността, тъй като при регистрациите голяма част от тях не се идентифицират като роми. В област Стара Загора за периода от януари до ноември 2023 г. са регистрирани 10 587 лица, като от тях 2837 са роми (26, 8%). От всички новорегистрирани роми 2637 са без квалификация, а 2550 са с основно и по-ниско образование. С активното посредничество на бюрата по труда за същия период постъпилите на работа са 5861, от тях 921 – роми. Ниският процент на заетост при ромите се дължи основно на липсата на квалификация, трудови умения и навици. Голяма част от тях се регистрират в бюрата по труда, за да ползват други услуги, предоставяни от дирекциите за социално подпомагане, т.е. те определено не търсят работа. От друга страна, насърчаването на работодателите за наемане на лица в неравностойно положение е трудно, предвид очакванията им хората да са, най-общо казано, многофункционални. Затова и основни работодатели на тези хора са общините, които разкриват работни места по съответните програми и мерки, в общополезни дейности – почистване, озеленяване. Тя съобщи и за проблем свързан с включването на тези групи в курсове за квалификация и преквалификация, тъй като има входящи образователни нива, а голяма част от тях не могат

да влязат поради липсата на образование или ако имат такова, то е формално, а реални знания и умения – нямат. В заключение сподели, че правят всичко възможно, което им позволява закона, за да приобщят уязвимите, но с оглед гореизложеното е много трудно.

Областният управител даде думата на г-н Ганчо Илиев, за представяне и на неговия доклад, като предложи след това да се премине към дискусия на изложеното до момента.

Г-н Илиев, изпълнителен директор и председател на УС на СНЦ „Свят без граници”, започна с това, че област Стара Загора е интересна като профил, като по негови думи няма друга такава в България – девет от единадесетте общини са с компактно ромско население. В гр. Стара Загора се намира третият по-големина ромски квартал в страната.

Сдружението работи основно по четири приоритетни области на националната и съответно областната стратегия – образование, здравеопазване, социални и хуманитарни дейности, и ромско включване. Сподели, че сдружението успява всяка година да мотивира голяма част от младите хора завършващи средно образование да продължат и в по-горна степен, като тази година отново има успех и в момента 18 човека от ромски произход, живеещи на територията на кв. „Лозенец“ учат във висши учебни заведения – 8 от тях са в медицински факултет, специалност „Медицинска сестра“. В тази връзка, той посочи, че образованието на ромската общност дава своите резултати, когато има процес на десегрегация. Твърдо заяви, че докато има гетоизирани образователни институции на територията на ромските махали, няма как да се очаква, да има успех в образованието. Определи това явление като съвременния геноцид в ромската общност. Младите хора, с които работят и които са добър пример за общността, са били извън ромските училища и ромските детски градини (визирайки образователните институции, където 90% и повече от посещаемостта е от ромски деца).

Част от резултатите от активната работа на сдружението, в партньорство с община Стара Загора по две оперативни програми – „Развитие на човешките ресурси“ и „Наука, образование и интелигентен растеж“ са следните: 120 човека са намерили заетост, през различни програми; 614 лица са обхванати в превенцията на социално-значими заболявания; обучени учители и медиатори на образователни институции в общината, с цел пряка работа със семействата; активна работа със седем детски градини и десет училища.

Стана ясно, че през последната година в Стара Загора няма регистрирано огнище на социално-значими заболявания, като в сравнение със ситуацията от преди 5-10 години, напредъкът по този въпрос е значителен.

Сдружението е партньор на общините Мъглиж и Николаево, като основната роля е да се създаде модел за работа на образователни, здравни и социални медиатори, с които да се работи в махалите; организира се скрийнинг и наблюдение, като скоро ще има възможност да се предоставя и такава статистика.

Всяка година реализират кампания „Рождествено дете“, която дава възможност на 900 деца да получат рождествен подарък и посредством нея имат възможност да работят пряко и с родителите им.

В заключение, заяви, че има достатъчно финансов ресурс за уязвими малцинства, с фокус върху ромска общност, въпросът е, че няма комплексна услуга, която да проследява целия процес. Също така, започването на инфраструктурни проекти в кв. „Лозенец“, към момента няма как да се осъществи, с оглед на незаконността и нерегламентираността, която на този етап се наблюдава в квартала.

След представените доклади настъпи кратка дискусия, от която стана ясно, че отговорните страни работят усилено, прилагайки всички налични законови механизми – предоставят се редица услуги, налице е активно включване в проекти и програми от страна на общините и на неправителствените организации, работа на терен и др., но институциите категорично не са в състояние да се преборят с насадения модел в общността, който продължава да се възпроизвежда.

Г-жа Радева сподели, че е ключово усилията на всички институции да продължават да бъдат обединени в решаването на въпросите касаещи етническите и интеграционните въпроси и в тази връзка заяви, че Областна администрация Стара Загора е отворена за съвместни инициативи. Благодарни на присъстващите за участието, пожела весели празници и закри заседанието.

БЛАГ

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/ИВА РАДЕВА/

Заличено на основание чл. 59, ал. 1 от ЗЗЛД

Секретар:

/Десислава Рафаилова/